

คู่มือการจัดทำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ส่วนที่ 1 : การจัดทำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก กปร.

1.1 เมื่อได้รับพระราชดำรัส หรือรับทราบความตามที่มีพระราชดำริ หรือเมื่อได้รับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแล้ว หน่วยงานควรทำอย่างไร แจ้งผู้ใด ทำโครงการเสนอใคร

มีขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการ ดังนี้

1. เมื่อเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือผู้ที่ติดตามเสด็จพระราชดำเนินได้รับทราบความตามพระราชดำริแล้ว ให้นำความตามพระราชดำริดังกล่าวแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เช่น แจ้งให้จังหวัด กรม กองทัพภาค ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องทราบ

2. เมื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวคือ จังหวัด กรม กองทัพภาค ฯลฯ รับทราบความตามพระราชดำริแล้ว จะประสานและ/หรือจัดทำแผนงาน/โครงการ และงบประมาณและเสนอกระทรวงเจ้าสังกัด หรือกรรมการ/อนุกรรมการคณะทำงานของโครงการนั้นๆ (หากมี) เพื่อพิจารณา โดยให้หน่วยงานพิจารณาจัดทำแผนงาน/โครงการ และงบประมาณ เข้าแผนปกติของหน่วยงานตามขั้นตอนก่อน หากไม่สามารถดำเนินการได้ จึงของบประมาณจาก กปร.

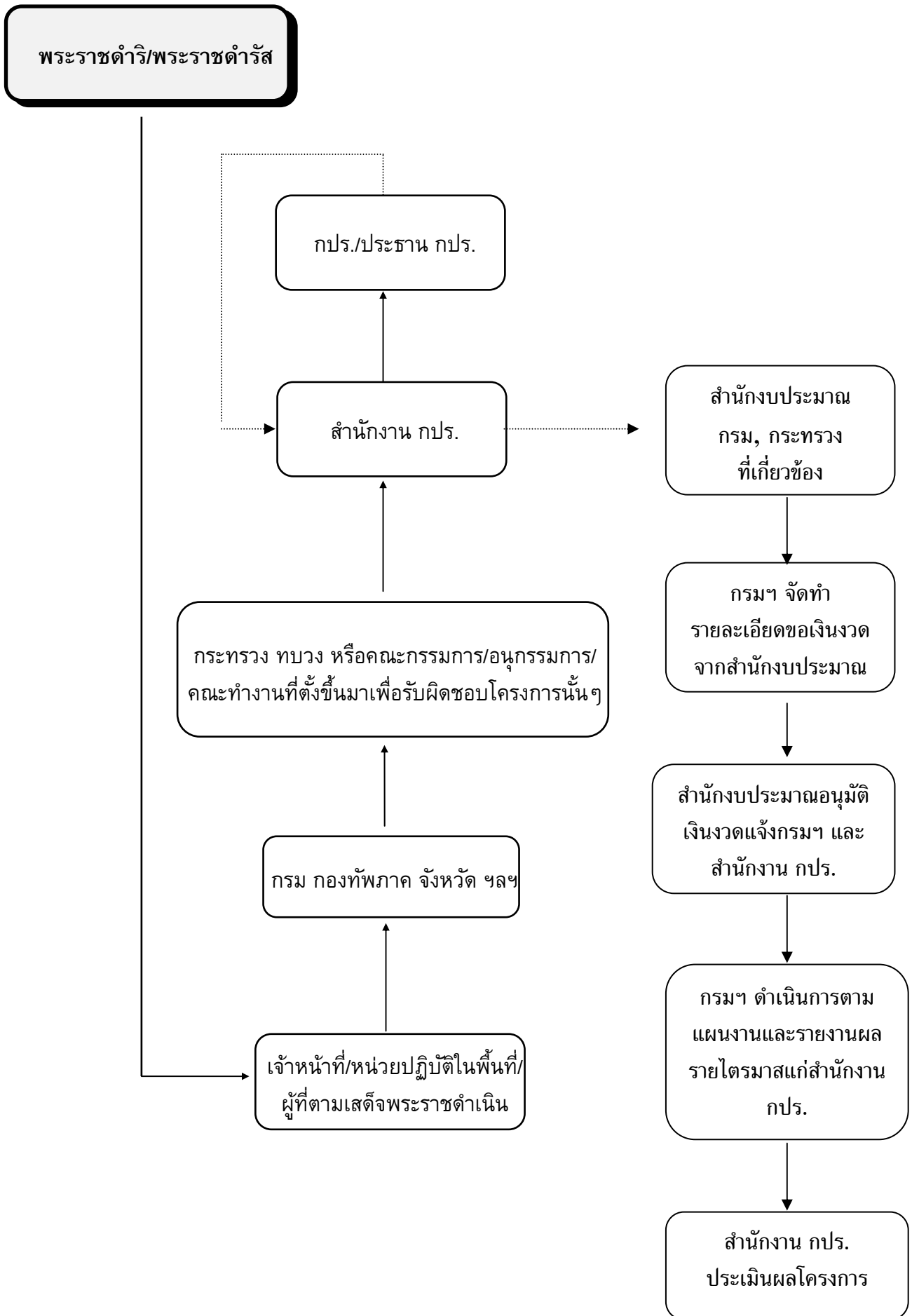
3. เมื่อกระทรวง ทบวง หรือคณะกรรมการ/อนุกรรมการ/คณะทำงานของโครงการตามข้อ 2 พิจารณาเห็นชอบแผนงาน/โครงการ และงบประมาณดังกล่าวแล้ว จะนำเสนอสำนักงาน กปร. เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณต่อไป

4. สำนักงาน กปร. จะพิจารณาวิเคราะห์กลั่นกรองแผนงาน/โครงการ และงบประมาณนำเสนอ กปร. หรือประธาน กปร. เพื่อพิจารณาอนุมัติ

(ดูแผนผังหน้าถัดไป)

อนึ่ง ในกรณีที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้นๆ เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่จะต้องปฏิบัติเพียงหน่วยเดียว เช่น โครงการก่อสร้างเขื่อน โครงการอ่างเก็บน้ำ(ชลประทาน) ให้หน่วยงานนั้นๆ จัดทำแผนงาน/โครงการ และงบประมาณเสนอกระทรวงเจ้าสังกัด เพื่อเสนอยังสำนักงาน กปร. ในการนำเสนอ กปร. เพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป

สำหรับโครงการที่มีลักษณะร่วมดำเนินงานกันในหลายหน่วยงาน เช่น ในพื้นที่โครงการแห่งหนึ่ง กรมพัฒนาที่ดิน กรมที่ดิน จะต้องดำเนินการสำรวจจำแนกสมรรถนะที่ดิน จัดแบ่งแปลงที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร หรือกรมปศุสัตว์ ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ รวมทั้งกรมทางหลวงชนบท จะต้องดำเนินการสร้างถนน ฯลฯ เป็นต้น ในกรณีนี้ สำนักงาน กปร. (เมื่อได้รับแจ้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว) จะเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อจัดทำแผน/โครงการ และงบประมาณร่วมกัน หรือจัดเป็นรูปคณะกรรมการ/คณะทำงาน เพื่อร่วมกันพิจารณาวางแผนโครงการ พร้อมงบประมาณให้ประสานสอดคล้องกันในการดำเนินงานในโครงการนั้นๆ ต่อไป

1.2 หน่วยงานจะจัดทำโครงการอย่างไร

1. หน่วยงานปฏิบัติที่ประสงค์จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้จัดทำโครงการขึ้นตามแบบปกติที่ปฏิบัติในหน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของโครงการ เป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน ขั้นตอนการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณค่าใช้จ่าย ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ ฯลฯ ตามแบบของการจัดทำโครงการโดยทั่วไป

2. เมื่อจัดทำโครงการตามข้อ 1 แล้ว หน่วยปฏิบัติจะต้องกรอกแบบคำขอรับการสนับสนุนงบประมาณโครงการตามแบบคำขอรับการสนับสนุนงบประมาณตามที่สำนักงาน กปร. กำหนดขึ้น ในภาคผนวกท้ายเล่ม ปะหน้าโครงการแต่ละโครงการทุกโครงการด้วยทุกครั้ง

3. เมื่อดำเนินการตามข้อ 1 และ 2 แล้ว ให้หน่วยปฏิบัติของกรมฯ นำเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น จนถึงระดับกระทรวง (เพื่อให้กระทรวงทราบและเตรียมตั้งงบประมาณปกติรองรับในปีต่อไป) เพื่อพิจารณา ทั้งนี้ กระทรวงจะเป็นผู้เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณของกรมฯ นั้นๆ มายังสำนักงาน กปร. ต่อไป

อนึ่ง ในการจัดทำโครงการนั้น เจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. จะต้องประสานขอให้หน่วยงานต่างๆ จัดทำโครงการให้ครบถ้วนสมบูรณ์จนสิ้นสุดระยะเวลาของโครงการ เช่น โครงการที่จะดำเนินการแล้วเสร็จสมบูรณ์ภายใน 5 ปี แม้หน่วยงานจะของบประมาณจาก กปร. เพียงปีแรกปีเดียว แต่ขอให้จัดทำครอบคลุมแผนการดำเนินงาน และงบประมาณทั้งหมด ทั้ง 5 ปี มิใช่เฉพาะโครงการ/กิจกรรม ที่จะของบประมาณจาก กปร. เฉพาะปีเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ สำนักงาน กปร. และสำนักงบประมาณจะได้ทราบถึงงบประมาณของโครงการนั้นๆ ในปีต่อไป ที่สำนักงบประมาณจะจัดสรรให้ต่อไปด้วย

1.3 สำนักงาน กปร. ได้รับโครงการแล้วทำอย่างไร

เมื่อสำนักงาน กปร. ได้รับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจากหน่วยงานต่างๆ ที่เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณแล้วจะต้องดำเนินการดังนี้

1. สำนักงาน กปร. ต้องดำเนินการพิจารณาความครบถ้วนของเอกสารคำขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ซึ่งต้องประกอบด้วย รายละเอียดโครงการและแบบฟอร์มขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จากนั้นจึงวิเคราะห์ กลั่นกรองแผนงาน/โครงการ และงบประมาณ และนำเสนอที่ประชุม กปร. พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณาอนุมัติแผนงาน/โครงการ และงบประมาณดังกล่าว ซึ่งการประชุม กปร. นี้จะกำหนดขึ้นตามความจำเป็น และเหมาะสม

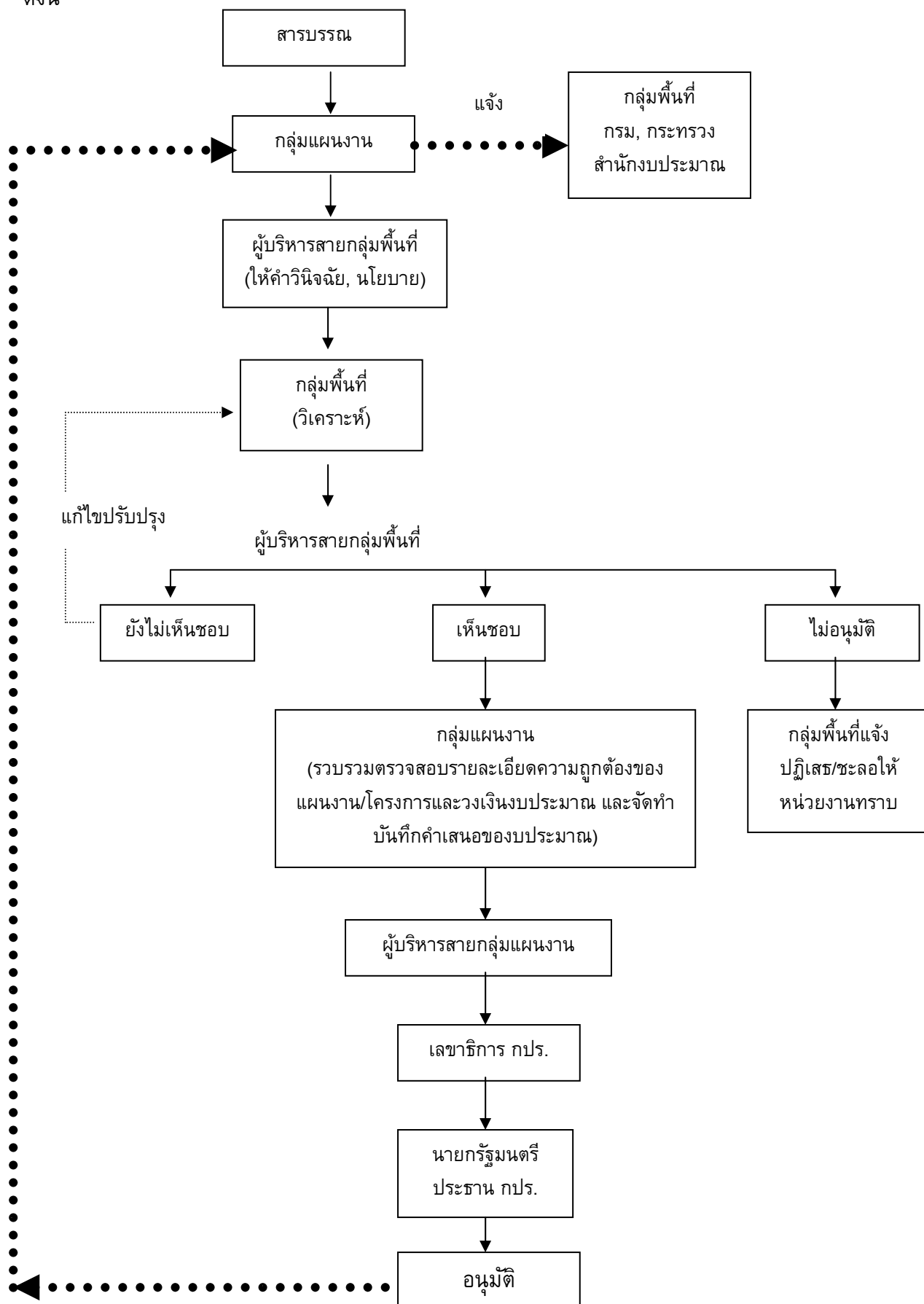
2. กรณีที่เป็นโครงการที่มีความสำคัญ หรือเร่งด่วน เมื่อสำนักงาน กปร. ได้ดำเนินการพิจารณาวิเคราะห์ กลั่นกรองแผนงาน/โครงการที่หน่วยงานเสนอขอเรียบร้อยแล้ว จะดำเนินการนำเสนอต่อ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ในฐานะประธาน กปร. เพื่อพิจารณาอนุมัติแผนงาน/โครงการ และงบประมาณต่างๆ เป็นรายโครงการต่อไปโดยทันที (ประธาน กปร. สามารถใช้อำนาจหน้าที่แทน กปร. ได้ โดยไม่ต้องรอการประชุม กปร.)

อนึ่ง การอนุมัติของ กปร. หรือประธาน กปร. จะอนุมัติแผนงาน/โครงการ กิจกรรมพร้อม วงเงิน งบประมาณค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมตามความจำเป็น ซึ่งเมื่อหน่วยงานที่ได้รับการอนุมัติแผนงาน/โครงการ

และงบประมาณได้เสนอขอรับการจัดสรรเงินงวดจากสำนักงบประมาณแล้ว อาจถูกตัดทอนจำนวนเงินตามมาตรฐานราคาต่อหน่วย (unit cost) ของสำนักงบประมาณตามความเหมาะสมอีกได้

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงานของสำนักงาน กปร.

เมื่อหน่วยงานเสนอคำขอรับการสนับสนุนงบประมาณมายังสำนักงาน กปร. มีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

1.5 การอนุมัติการดำเนินงานตามโครงการ

เมื่อหน่วยงานเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณโครงการมายังสำนักงาน กปร. เพื่อให้พิจารณาส่งเสนอ กปร. พิจารณาในขั้นสุดท้ายนั้น ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2534 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การอนุมัติโครงการ และวงเงินงบประมาณไว้ดังนี้

1. โครงการประเภทที่ 1 หมายถึงโครงการที่มีลักษณะเป็นงานด้านวิชาการ เช่น โครงการประเภทเพื่อการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือโครงการที่มีลักษณะเป็นงานวิจัย และโครงการใด ๆ ที่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี

กปร. หรือประธานกรรมการ กปร. พิจารณาอนุมัติโครงการ และงบประมาณรายจ่ายตามโครงการได้ทั้งหมด เพื่อให้ดำเนินงานได้ทันที

2. โครงการประเภทที่ 2 หมายถึงโครงการที่มีลักษณะเป็นโครงการพัฒนาในด้านต่างๆ โดยทั่วไปที่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ภายใน 6 ปี

กปร. หรือประธานกรรมการ กปร. พิจารณาอนุมัติโครงการ และงบประมาณรายจ่ายเพื่อให้สามารถเริ่มดำเนินงานได้ในระยะแรกหรือปีแรก ส่วนงบประมาณดำเนินการในปีต่อไป ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องจะต้องเสนอของบประมาณรายจ่ายตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจนั้นๆ

3. โครงการประเภทที่ 3 หมายถึงโครงการที่มีลักษณะเป็นโครงการใหญ่ที่ต้องใช้เวลาดำเนินงานเกิน 6 ปี จึงแล้วเสร็จ

กปร. หรือประธานกรรมการ กปร. พิจารณาอนุมัติโครงการ หรือพิจารณาเสนอโครงการไปตามขั้นตอนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอันเป็นระเบียบแบบแผนของทางราชการ และในกรณีที่ กปร. อนุมัติโครงการแล้ว กปร. อาจอนุมัติงบประมาณรายจ่ายของโครงการได้บางส่วน เพื่อให้สามารถเริ่มดำเนินงานตามโครงการได้โดยเร็ว หรือไม่อนุมัติงบประมาณรายจ่ายของโครงการโดยให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องทำความตกลงกับสำนักงานงบประมาณต่อไปก็ได้

4. โครงการประเภทที่ 4 หมายถึงโครงการ แผนงาน และกิจกรรมใด ๆ ที่มีพระราชประสงค์ให้ดำเนินการ

กปร. หรือประธานกรรมการ กปร. พิจารณาอนุมัติโครงการ แผนงาน กิจกรรมใดๆ และงบประมาณรายจ่ายได้ตามความเหมาะสมในทุกกรณี

5. เพื่อให้การดำเนินงานสนองพระราชดำริเป็นไปตามพระราชประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ให้ กปร. หรือประธานกรรมการ กปร. มีอำนาจสั่งยกเว้นการปฏิบัติตาม หมวด 5 ข้อ 15 (1) (2) และ (3) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2534 และมีอำนาจพิจารณาอนุมัติโครงการ แผนงาน กิจกรรมใดๆ และงบประมาณรายจ่ายได้ในทุกกรณี

- ข้อควรจำ

1. โครงการใดที่ต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการเกิน 1 ปีขึ้นไปจึงแล้วเสร็จ ในปีงบประมาณต่อไป ให้หน่วยงานตั้งงบประมาณไว้ในแผนงานปกติของส่วนราชการ สำหรับการบำรุงรักษาหรืออื่นๆ ต่อไปด้วย เนื่องจาก ทาง กปร. จะพิจารณาอนุมัติให้เฉพาะโครงการที่ริเริ่มใหม่ในปีงบประมาณนั้นๆ ซึ่งหน่วยงานอาจไม่ทราบก่อน และไม่ได้เตรียมงบประมาณรองรับไว้

2. โครงการที่เสนอจะต้องเป็นโครงการที่ได้มีพระราชดำริใหม่ หรือเป็นโครงการเก่าแต่ได้มีพระราชดำริใหม่เพิ่มเติม ซึ่งเป็นโครงการหรือกิจกรรมใหม่เริ่มแรกจริงๆ งบประมาณ กปร. มีไว้เพื่อใช้จ่ายในลักษณะ เป็นเงินฉุกเฉิน เพื่อสนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ให้สามารถสนองพระราชดำริในโครงการใหม่ๆ ที่จำเป็นเร่งด่วนในทันทีเท่านั้น และ ทุกหน่วยงานจะต้องพิจารณา ดำเนินการสนองพระราชดำริ โดยใช้จ่ายจากงบประมาณปกติของตนเองก่อน โดยการจัดลำดับความสำคัญของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริไว้ในลำดับสูงจนเมื่อเกินกำลังขีดความสามารถแล้ว กปร. จึงจะพิจารณาสนับสนุนงบประมาณให้ได้